

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

PS-NKWR.431.4.1.2025.HB

Pan
Paweł Gancarz
Marszałek Województwa
Dolnośląskiego
Wybrzeże Słowackiego 12-14
50-411 Wrocław

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Wrocław, dnia 27 lutego 2026 r.

I. Informacje organizacyjne:

Jednostka kontrolowana:	Urząd Marszałkowski Wybrzeże Słowackiego 12-14 50-411 Wrocław
Kierownik jednostki kontrolowanej:	Paweł Gancarz (1.01.2024 r. – 31.12.2024 r.)
Zakres kontroli:	Realizacja zadań samorządu województwa wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Okres objęty kontrolą od 1.01.2024 r. do 31.12.2024 r.
Podstawa prawna kontroli:	art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673) ¹ Plan Wojewody Dolnośląskiego na II półrocze 2025 r. z dnia 27 czerwca 2025 r.
Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:	23.06.2025 r. – 11.07.2025 r.
Kontrolerzy:	1. Honorata Borowiec, starszy inspektor wojewódzki, upoważnienie nr 266 z dnia 20 czerwca 2025 r. sygn. PS-NKWR.0030.266.2025.HB 2. Edyta Kubicka, główny specjalista, upoważnienie nr 267 z dnia 20 czerwca 2025 r., sygn. PS-NKWR.0030.267.2025.HB 3. Joanna Laskowska, inspektor wojewódzki, upoważnienie nr 268 z dnia 20 czerwca 2025 r., sygn. PS-NKWR.0030.268.2025.HB 4. Katarzyna Godyń, inspektor wojewódzki, Upoważnienie nr 269 z dnia 20 czerwca 2025 r., sygn. PS-NKWR.0030.269.2025.HB

II. Ocena kontrolowanej jednostki:

---

¹ zwanej w dalszej części niniejszego wystąpienia pokontrolnego „ustawą”.

W zakresie realizacji zadań samorządu województwa wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej wydaje się ocenę negatywną. Uzasadnieniem powyższej oceny jest ustalony w czasie kontroli stan faktyczny i prawny zawarty w protokole kontroli przekazanym do jednostki kontrolowanej w dniu 4 listopada 2025 r. Jednostka kontrolowana w wymaganym terminie wniosła zastrzeżenia do protokołu kontroli, które zostały uwzględnione w zakresie wskazanym w aneksie nr 1 do protokołu kontroli z dnia 27 listopada 2025 r.

Stwierdzone w wyniku kontroli nieprawidłowości dotyczące braku opracowanych, w oparciu o obowiązujące przepisy prawa, istotnych dokumentów dla systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym wojewódzkiego programu przeciwdziałania przemocy domowej, brak realizacji wszystkich ustawowych zadań oraz nierzetelne dokumentowanie zadań realizowanych, spowodowało, że system w okresie objętym kontrolą funkcjonował w oparciu o nieaktualne standardy, zaniedbania te mogły przyczynić się do opóźnień w dostosowaniu działań do realnych potrzeb i obniżyć skuteczność podejmowanych czynności w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

III. Ustalenia kontroli:

Zgodnie z § 3 Rozdziału 2 Statutu Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej przyjętego uchwałą nr XLV/1521/18 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 22 marca 2018 r. – celem działania DOPS była realizacja zadań Samorządu Województwa Dolnośląskiego w zakresie polityki społecznej, a w szczególności pomocy społecznej, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, przeciwdziałania przemocy, a także zadania powierzone na podstawie innych przepisów, porozumień i umów. W § 4 ust. 1 Statutu wśród zadań DOPS nie wskazano wprost zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej należących do samorządu województwa. Wymienione zadania dotyczyły obszaru pomocy społecznej, realizacji projektów współfinansowanych lub finansowanych ze środków Unii Europejskiej oraz funkcjonowania Ośrodka Adopcyjnego.

Realizacja przez Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej we Wrocławiu zadań samorządu województwa z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej nie została także wprost dookreślona w regulaminie organizacyjnym jednostki, w którym wskazano na *„tworzenie i wdrażanie programów celowych w obszarze pomocy i integracji społecznej oraz realizacja zadań w szczególności odnoszących się do kwestii starzenia się populacji, dzieci, młodzieży i rodziny, przeciwdziałania przemocy domowej”*, *„prowadzenie działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej”*, *„opracowanie, koordynacja realizacji, aktualizacja i monitoring regionalnych dokumentów programowych dotyczących działań*

z zakresu integracji społecznej, w tym: (...) *Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy*".

Należy wskazać, że zadania nałożone na jednostki samorządu terytorialnego winny znaleźć odzwierciedlenie w aktach prawnych niższego rzędu normujących działalność odpowiedzialnych za konkretny obszar jednostek organizacyjnych. Brak jednoznacznego zapisu zadań ustawowych w statucie czy regulaminie organizacyjnym jednostki może prowadzić do wątpliwości kompetencyjnych oraz utrudniać prawidłową i skuteczną ich realizację, a w efekcie osłabić system przeciwdziałania przemocy domowej.

W okresie objętym kontrolą dyrektorem DOPS była Pani Izabela Łuków, jednakże z powodu jej usprawiedliwionej nieobecności od dnia 25 września 2024 r. do dnia 31 grudnia 2024 r.: w terminie od dnia 25 września 2024r. do dnia 17 listopada 2024r. obowiązki dyrektora pełniła z-ca dyrektora ds. adopcji Pani Katarzyna Zbąska, a od dnia 18 listopada 2024 r. do dnia 31 grudnia 2024 r. p.o. dyrektora DOPS była Pani Ewa Kisztelińska.

Dowód: akta kontroli str.48-96.

Zgodnie z art. 6 ust. 6 pkt ustawy do zadań samorządu województwa należało opracowanie i realizacja wojewódzkiego programu przeciwdziałania przemocy domowej.

W okresie objętym kontrolą tj. w roku 2024 w województwie dolnośląskim nie było opracowanego i realizowanego *wojewódzkiego programu przeciwdziałania przemocy domowej*, pomimo, że obowiązek ten został nałożony na samorząd województwa od dnia 22 czerwca 2023 r.

W okresie objętym kontrolą obowiązywał Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2030² stanowiący załącznik do uchwały nr 4708/VI/21 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 21 grudnia 2021 r. Dokument nie został zaktualizowany w oparciu o przepisy prawa obowiązujące w badanym okresie, nie uwzględniono nowelizacji ustawy i dokumentów wykonawczych, jak również Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030³.

Dowód: akta kontroli str.28,97-113,559-560,568

Celem głównym Programu było: ograniczenie skali występowania przemocy w rodzinie w województwie dolnośląskim, udoskonalenie rozwiązań i narzędzi służących przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz budowa i wzmocnienie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W Programie wyodrębniono pięć obszarów problemowych: 1) profilaktyka; 2) interwencja; 3) współpraca pomiędzy podmiotami realizującymi zadania w obszarze przeciwdziałania

---

² Zwany dalej „Programem”.

³ przyjętego uchwałą nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. (M.P. poz. 1232).

przemocy w rodzinie; 4) wsparcie; 5) wzmacnianie lokalnych systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie; w ramach których określono cele szczegółowe:

- Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie uwzględniająca jego specyfikę, skalę występowania, uwarunkowania indywidualne i społeczne, problemy i potrzeby w zakresie ochrony i wsparcia osób doświadczających przemocy oraz pracy z osobami stosującymi przemoc;
- Wzrost świadomości społecznej odnośnie przemocy w rodzinie poprzez realizację kampanii społecznych mających na celu obalenie mitów i stereotypów związanych z przemocą w rodzinie, wzrost wrażliwości obywateli na kwestię przemocy w rodzinie i informowanie o możliwościach wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
- Upowszechnianie wiedzy o zjawisku przemocy w rodzinie, mechanizmach i skutkach stosowania przemocy oraz metodach ograniczenia występowania zjawiska poprzez konferencje, publikacje tematyczne, warsztaty kompetencji rodzicielskich, warsztaty kompetencji społecznych, w tym treningi zastępowania agresji itp.
- Upowszechnianie informacji o możliwościach i formach uzyskania pomocy i wsparcia przez osoby dotknięte przemocą w rodzinie oraz oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
- Rozwój i organizowanie różnych form informowania i pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.
- Upowszechnianie i rozwój nowatorskich metod i narzędzi pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie.
- Usystematyzowanie form pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie oraz z osobami stosującymi przemoc w rodzinie.
- Rozwój form wsparcia grupowego (grupy samopomocowe, wsparcia, edukacyjne, terapeutyczne itp.).
- Wymiana doświadczeń, wiedzy, inicjowanie wspólnych przedsięwzięć z instytucjami, służbami działającymi w obszarze i na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej na szczeblu krajowym i wojewódzkim;
- Rozwój współpracy podmiotów realizujących działania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- Pobudzanie i wspieranie aktywności trzeciego sektora w działaniach na rzecz ograniczania zjawiska przemocy i niwelowania jego negatywnych skutków;
- Inicjowanie i wspieranie działań na rzecz budowania partnerstwa i współpracy w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie;

- Promowanie „dobrych praktyk” w zakresie zasad współpracy między podmiotami lokalnymi;
- Podnoszenie poziomu wiedzy i doskonalenie umiejętności osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- Rozwój i wspieranie działań mających na celu przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie, w tym superwizji, grup wsparcia, coachingu itp.;
- Monitorowanie rozwoju infrastruktury świadczącej pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz tworzenie rekomendacji służących spójności terytorialnej infrastruktury pomocowej;
- Promowanie i wspieranie inicjatyw oddziaływujących na postawy społeczności lokalnych i zwiększających ich gotowość do angażowania się w pomoc rodzinom dotkniętym problemem przemocy;
- Upowszechnianie „dobrych praktyk” w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Nie wszystkie zadania ujęte w ww. programie w okresie objętym kontrolą były realizowane. *Diagnoza zjawiska przemocy domowej* nie została zaktualizowana, w okresie objętym kontrolą opierano się na danych z lat 2019-2020 i jedynie złożono zlecenie do przygotowania częściowej diagnozy na potrzeby aktualizacji ramowego programu korekcyjno-edukacyjnego oraz opracowania ramowego programu psychologiczno-terapeutycznego. Nie zorganizowano kampanii społecznej, natomiast w ramach *działań zwiększających świadomość społeczną w zakresie przemocy domowej* przygotowano film edukacyjny, opracowano także broszury informacyjne. Materiały zostały udostępnione do wykorzystania jednostkom oświatowym.

W celu *upowszechniania wiedzy o zjawisku przemocy domowej* DOPS dołączył do Ogólnopolskiej Kampanii Dzieciństwo bez Przemocy organizowanej przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę oraz Krajową Koalicję na rzecz Ochrony Dzieci. Upowszechniano bazy teled adresowe podmiotów świadczących na terenie województwa dolnośląskiego pomoc i wsparcie dla osób dotkniętych przemocą domową. W ramach realizacji projektu finansowanego z funduszy europejskich opracowano materiały szkoleniowe. Nie zorganizowano konferencji, nie wykazano także realizacji warsztatów kompetencji rodzicielskich. W obszarze *interwencji* informowano o formach pomocy, ale działania te pokrywały się z już wymienionymi celami. Wspieranie nowatorskich metod ograniczyło się do szkoleń, bez wprowadzenia nowych narzędzi. DOPS zorganizował wsparcie dla pracowników służb pomocy społecznej, którzy na co dzień pracowali z osobami dotkniętymi przemocą domową w formie szkoleń i superwizji.

W celu *usystematyzowania form pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie oraz z osobami stosującymi przemoc w rodzinie* w okresie objętym kontrolą obowiązywał Ramowy Program Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2021-2030 oraz Ramowy Program Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie, dokumenty nie zostały zaktualizowane w oparciu o przepisy prawa obowiązujące w badanym okresie.

Współpraca pomiędzy podmiotami realizującymi zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zgodnie z oświadczeniem dyrektora DOPS w okresie objętym kontrolą była podejmowana w ramach działań zaplanowanych w Projekcie z Europejskiego Funduszu Społecznego PLUS poprzez współpracę z Dolnośląskim Forum Pomocy Społecznej, Ośrodkami Pomocy Społecznej czy Powiatowymi Centrami Pomocy Rodzinie z terenu województwa. Realizacja celu odbyła się również poprzez przeprowadzenie superwizji grupowych.

W celu wzmocnienia lokalnych systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie przygotowano i przeprowadzono szkolenia online wraz z opracowaniem materiałów szkoleniowych i prezentacji multimedialnej pt.: *Podstawy prawne działania zespołu interdyscyplinarnego oraz prowadzenia procedury „Niebieskie Karty”. Psychologiczne aspekty w pracy z ofiarą przemocy domowej, sprawcy oraz dziecka w procedurze „Niebieskie Karty”*. Szkolenia skierowane były do członków zespołów interdyscyplinarnych, w tym: pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów, psychologów, sędziów, kuratorów, pracowników ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej. Ponadto w 2024 r. zorganizowano i zrealizowano także 120-godzinne Studium Przeciwdziałania Przemocy Domowej I stopnia, podnoszące kwalifikacje zawodowe osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej a także 11 innych szkoleń 3 i 4-dniowych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

W ramach *wspierania działań mających na celu przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie*, DOPS w 2024 r. zorganizował superwizję grupową pracowników systemu pomocy społecznej, którzy w swej codziennej pracy stykają się z problemem przemocy domowej i pracują z osobami doświadczającymi przemocy, w tym dla trenerów realizujących programy korekcyjno-edukacyjne i psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową oraz członków zespołów interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno-pomocowych.

Nie wskazano sposobu monitorowania infrastruktury świadczącej pomoc osobom dotkniętym przemocą domową oraz działań w zakresie tworzenia rekomendacji służących spójności terytorialnej infrastruktury pomocowej. Zadanie dotyczące upowszechniania dobrych praktyk w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej nie zostało w pełni zrealizowane.

Wskazywana forma jego realizacji – poprzez organizację szkoleń – miała ograniczony zasięg i obejmowała jedynie uczestników tych wydarzeń.

Pomimo szerokiego zakresu celów ujętych w Programie faktycznie podejmowane działania w ramach jego realizacji koncentrowały się niemal wyłącznie na organizacji szkoleń.

W Programie wskazano, że nadrzędnym dokumentem była Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2021-2030⁴, a Program stanowił dokument wdrożeniowy dla obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie, precyzujący i uszczegóławiający zakres działań w tym obszarze. Zasady monitoringu i ewaluacji określone dla DSIS miały mieć zastosowanie także w odniesieniu do Programu, a głównym narzędziem miał być corocznie przygotowywany materiał sprawozdawczy, opisujący zakres i charakter działań zrealizowanych w obszarze obejmowanym celami Programu, stanowiący „wkład” merytoryczny z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie do „Raportu o stanie województwa”. W trakcie kontroli przedłożono opis merytoryczny realizowanych zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej za rok 2024. Sprawozdanie z realizacji wybranych zadań Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2030 zostało zamieszczone na str. 167-169 „Raportu o stanie Województwa Dolnośląskiego za rok 2024”. Określono także, że wśród głównych źródeł jego finansowania będą środki pochodzące z funduszy europejskich oraz międzynarodowych instytucji finansowych, środki z budżetu państwa oraz środki pochodzące z budżetu Województwa Dolnośląskiego.

W stosunku do wymienionych w Programie celów nie określono szczegółowych działań i terminów ich realizacji, nie przypisano im także realizatorów. W praktyce poszczególne działania odnoszone były do kilku celów jednocześnie, co może powodować rozmycie odpowiedzialności i utrudniać monitorowanie efektów oraz ocenę stopnia realizacji Programu. Warto rozważyć ograniczenie liczby celów lub ich takie doprecyzowanie, aby każdy cel miał przypisane mierzalne, realne do wykonania działania, określony termin ich realizacji oraz realizatorów. Nawet jeśli nie wszystkie zadania są podejmowane w każdym roku obowiązywania programu, powinno być jednoznacznie określone, w którym roku i przez kogo dane działanie ma być realizowane. Doprecyzowanie i wyraźne odniesienie działań do poszczególnych celów pozwoliłoby na skuteczniejsze monitorowanie postępów wdrażania programu, ocenę jego efektywności oraz wprowadzenie ewentualnych korekt w trakcie realizacji. Dodatkowo przyczyniłoby się do zwiększenia przejrzystości i praktycznej użyteczności dokumentu. Określenie w programie wieloletnim choćby na poziomie ogólnym,

---

⁴ Zwanej dalej „DSIS”

że dane działania realizowane będą w konkretnych latach, pozwoli na adekwatne zabezpieczenie środków i właściwą ocenę wykonalności programu.

Wojewódzki program przeciwdziałania przemocy domowej jako podstawowy dokument definiujący system przeciwdziałania przemocy domowej w województwie, aby być źródłem informacji i wytycznych przy podejmowaniu działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, także przy opracowywaniu i realizacji innych dokumentów (np. ramowych programów dla osób stosujących przemoc domową), powinien zostać opracowany w oparciu o rzetelną diagnozę zjawiska przemocy domowej w województwie i obowiązujące przepisy prawa, wyznaczać cele długo- i krótkookresowe, wskazywać koszty i środki niezbędne do ich realizacji wraz ze źródłami finansowania.

Dowód: akta kontroli str.28-37,99-115,120-122,149,557-569

Zgodnie z art. 6 ust. 6 pkt 2 ustawy do zadań samorządu województwa należy inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Zgodnie z oświadczeniem Dyrektora DOPS wskazanie nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej miało miejsce poprzez umożliwienie podnoszenia kompetencji zawodowych osób będących członkami zespołów interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno-pomocowych w proponowanych przez samorząd województwa superwizjach, studium przeciwdziałania przemocy domowej oraz obowiązkowych szkoleniach dla zespołów interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno-pomocowych (o których mowa w dalszej części protokołu), uwzględniających nowe rozwiązania oraz znowelizowane zapisy ustawy. W opinii Dyrektora DOPS zdobyta wiedza, doświadczenia oraz wymiana informacji o stosowanych „dobrych rozwiązaniach” w połączeniu z rzetelną praktyką niewątpliwie inspirowały do poszukiwania innowacyjnych sposobów pracy i mogły przekładać się na wypracowanie indywidualnych rozwiązań, nowych dla struktur gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

Podkreślić należy, że działania szkoleniowe są istotnym elementem wsparcia systemu przeciwdziałania przemocy domowej i w ustawie stanowią odrębne zadanie przypisane samorządowi województwa (art. 6 ust. 6 pkt 4). Organizacja szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w żaden sposób nie wyczerpuje ustawowego obowiązku „inspirowania i promowania nowych rozwiązań”. Zadanie to ma charakter szerszy i obejmuje inicjowanie, opracowywanie, wdrażanie oraz upowszechnianie nowych modeli działań, standardów postępowania, rekomendacji, narzędzi lub rozwiązań systemowych możliwych do zastosowania przez jednostki samorządu terytorialnego.

W związku z powyższym należy uznać, iż realizacja ww. ustawowego zadania miała charakter ograniczony. Zaleca się podjęcie działań zmierzających do opracowania

i promowania konkretnych rozwiązań systemowych, w szczególności poprzez inicjowanie regionalnych modeli współpracy, opracowywanie standardów postępowania, wspieranie pilotażowych projektów innowacyjnych oraz upowszechnianie wypracowanych rozwiązań wśród jednostek samorządu terytorialnego.

Dowód: akta kontroli str.37-38, 557-569

W myśl art. 6 ust. 6 pkt 3 ustawy do zadań samorządu województwa należy opracowanie ramowych programów ochrony osób doznających przemocy domowej oraz ramowych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, a także ramowych programów psychologiczno-terapeutycznych.

Załącznik nr 2 do uchwały nr 4708/VI/21 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 21 grudnia 2021 r. stanowił „Ramowy Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie”, który nie został zaktualizowany w oparciu o znowelizowane przepisy ustawy obowiązujące od 22 czerwca 2023 r. Na dzień kontroli był przygotowany dopiero projekt aktualizacji ww. Programu. Celem ww. Programu było zwiększenie skuteczności udzielanej pomocy i wsparcia osobom i rodzinom zagrożonym oraz dotkniętym przemocą w rodzinie z terenu województwa dolnośląskiego poprzez:

- zwiększenie świadomości społecznej oraz zaangażowania społeczeństwa w sprawy przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- usprawnienie systemu pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą;
- upowszechnianie różnorodnych metod działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą;
- podniesienie jakości usług świadczonych przez podmioty zaangażowane w działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- propagowanie i zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- upowszechnianie wiedzy na temat oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc;
- zmniejszenie liczby osób i rodzin, w których są podejmowane interwencje ze względu na przemoc w rodzinie.

Program skierowany był do osób doświadczających przemocy domowej, świadków przemocy domowej, społeczności lokalnej oraz władz lokalnych, podmiotów podejmujących działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Jako realizatorów Programu wskazano:

- jednostki organizacyjne pomocy społecznej działające w najbliższym środowisku lokalnym, służące doraźnym lub specjalistycznym wsparciem w rozwiązywaniu problemów związanych z przemocą lub realizujące procedurę „Niebieskiej Karty”;
- jednostki wymiaru sprawiedliwości i ochrony porządku publicznego;
- placówki oświaty mające bezpośredni kontakt z dziećmi i młodzieżą;
- placówki służby zdrowia;
- inne podmioty działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym organizacje pozarządowe.

Zawarto szczegółowe wskazówki dotyczące opracowania i realizacji lokalnych programów ochrony osób doznających przemocy domowej.

Załącznik nr 3 do uchwały nr 4708/VI/21 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 21 grudnia 2021 r. stanowił „Ramowy Program Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie”, który nie został zaktualizowany w oparciu o znowelizowane przepisy ustawy obowiązujące od 22 czerwca 2023 r. Na dzień kontroli był przygotowany projekt aktualizacji ww. Programu.

Program obejmował treści związane z selekcją i naborem uczestników programów korekcyjno-edukacyjnych, opisywał reguły uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym i sposoby dokonywania diagnozy jego uczestników, określał tematy, które powinny zostać uwzględnione w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową oraz zasady współpracy z osobami krzywdzonymi, zasady monitoringu i ewaluacji. Istotny element ramowego programu stanowiły opisy procesów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych na każdym etapie pracy z osobą stosującą przemoc, z uwzględnieniem rodzaju przemocy. Program został opracowany z wykorzystaniem metody - Podejścia Skoncentrowanego na Rozwiązaniu. Załączniki nr 1 – 7 zawierały kolejne etapy pracy z uczestnikiem programu, wzór kontraktu z osobą stosującą przemoc domową oraz wzory scenariuszy pierwszych i kolejnych zajęć.

W okresie objętym kontrolą w województwie dolnośląskim nie było opracowanego ramowego programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową, co stanowiło nieprawidłowość. Na dzień kontroli został przygotowany projekt „Ramowych programów korekcyjno-edukacyjnego i psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową”, „Programu ochrony osób doznających przemocy domowej”, a także sporządzono *diagnozę realizacji zadań w obszarze przemocy domowej*.

Dowód: akta kontroli str.38-39, 557-621

Zgodnie z art. 6 ust. 6 pkt 4 ustawy zadaniem samorządu województwa jest organizowanie szkoleń dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej,

w tym obowiązkowych szkoleń dla członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych.

„Diagnoza potrzeb szkoleniowych dla instytucji realizujących zadania w obszarze interwencji kryzysowej i przeciwdziałania przemocy w rodzinie z terenu województwa dolnośląskiego na lata 2023-2027” została sporządzona w roku 2023. Badania przeprowadzono w miesiącu lutym 2023 r., stąd nie obejmowały m.in. kwestii obowiązkowych szkoleń dla członków zespołów interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno-pomocowych wprowadzonych nowelizacją ustawy od 22 czerwca 2023 r. Diagnoza w zakresie ww. szkoleń nie została przygotowana ani po wejściu w życie nowych przepisów (po 22 czerwca 2023 r.), ani w roku 2024. Należy nadmienić, że zapisy Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030, w punkcie 4.3.1. wyraźnie wskazują na obowiązek samorządu województwa dotyczący opracowywania diagnoz potrzeb szkoleniowych członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Dowód: akta kontroli str.39, 115,156-174, 557-569

W okresie objętym kontrolą DOPS zrealizował:

- Szkolenia w ramach „Projektu w zakresie rozwoju interwencji kryzysowej oraz przeciwdziałania przemocy, w tym przemocy w rodzinie” – w okresie od 1 października do 12 grudnia 2024 r. odbyło się dziesięć szkoleń 3 - dniowych oraz jedno szkolenie 4 - dniowe, z których skorzystało łącznie 186 osób. Tematy szkoleń: „Praca z osobą doznającą przemocy”, „Praca z osobą stosującą przemoc”, „Przemoc wobec dzieci i osób zależnych”, „Interwencja kryzysowa w rodzinie dotkniętej przemocą”, „Współpraca w zespołach interdyscyplinarnych”, „Podstawy interdyscyplinarnego podejścia do przeciwdziałania przemocy domowej”
- **„Studium Przeciwdziałania Przemocy Domowej I stopnia”** - 120-godzinne szkolenie w podziale na 3 sesje po 4 dni szkoleniowe. Studium ukończyło 17 uczestników.
- **Obowiązkowe szkolenia dla członków zespołów interdyscyplinarnych:**
Przeprowadzono 10 edycji szkoleń, którymi objęto 1000 osób. Każde szkolenie obejmowało 24 godziny dydaktyczne realizowane zdalnie w czasie rzeczywistym, w dwóch blokach tematycznych: „Podstawy prawne działania zespołu interdyscyplinarnego oraz prowadzenia procedury Niebieskie Karty” i „Psychologiczne aspekty w pracy z ofiarą przemocy domowej”. Zakres merytoryczny szkolenia był bardzo ograniczony i nie uwzględniał wymienionych w Wytycznych MRiPS z dnia 30 października 2023 r. jako „w szczególności zalecanych” bloków tematycznych. Wskazuje się zatem, aby organizując szkolenia mieć na uwadze wytyczne właściwego ministra w tym zakresie i uwzględniać rekomendowane bloki tematyczne.

Warunkiem otrzymania przez uczestnika zaświadczenia o ukończeniu szkolenia była obecność na zajęciach w wymiarze co najmniej 70 % godzin dydaktycznych. Stwierdzono rozbieżności pomiędzy liczbą uczestników a liczbą wydanych certyfikatów/zaświadczeń – wykazywana liczba certyfikatów przewyższała liczbę uczestniczących w szkoleniach, co wskazuje na nieprawidłowości w zakresie dokumentowania realizacji zadania. Również wydane uczestnikom zaświadczenia nie zawierały wszystkich danych określonych przez MRiPS w przedmiotowych Wytycznych, w szczególności podpisu wykładowcy/trenera, terminu realizacji szkolenia, liczby godzin w poszczególnych blokach tematycznych. Sprawozdania z realizacji szkoleń nie zawierały analizy i wniosków z ankiet ewaluacyjnych, co uniemożliwia rzetelną ocenę jakości oraz efektywności przeprowadzonych działań.

Dowód: akta kontroli str. 31-37,39-47,175-191,195-489,503-524,557-569.

Ogółem z przyznanej z budżetu państwa dotacji na realizację ww. szkoleń w wysokości 200 000 zł województwo dolnośląskie wykorzystało kwotę **176 263 zł**. Środki z dotacji zostały przeznaczone również na zakup licencji platformy do wideokonferencji a także wyposażenie sali szkoleniowej w sprzęt audiowizualny w łącznej kwocie 41 944 zł. Prawidłowość wydatkowania dotacji będzie przedmiotem odrębnej kontroli wojewody ujętej w Planie Kontroli na I półrocze 2026 r.

W 2024 r. DOPS nie zrealizował szkoleń dedykowanych członkom grup diagnostyczno-pomocowych, co stanowiło nieprawidłowość. Dyrektor DOPS wskazał, że członkowie tych grup uczestniczyli w szkoleniach przeznaczonych dla zespołów interdyscyplinarnych. Należy jednak podkreślić, że wynikające z ustawy zadania zespołu interdyscyplinarnego różnią się od zadań nałożonych na grupę diagnostyczno-pomocową. W związku z tym szkolenia powinny być merytorycznie dostosowane do specyfiki zadań grup diagnostyczno-pomocowych, a nie zastępowane udziałem w szkoleniach dla członków zespołów interdyscyplinarnych.

Dowód: akta kontroli str.44-47,452-502,503-553

Organ nadzoru w ramach monitorowania zjawiska przemocy domowej pozyskał z wszystkich gmin województwa dolnośląskiego dane dotyczące liczby członków zespołów interdyscyplinarnych, którzy nie zostali jeszcze przeszkoleni zgodnie z art. 9a ust. 5a ustawy. Na dzień 31 grudnia 2024 r. grupę tę stanowiło 721 osób. Mając na uwadze ciężący na członkach zespołów interdyscyplinarnych obowiązek ukończenia przedmiotowego szkolenia w terminie 12 miesięcy od powołania do składu zespołu interdyscyplinarnego i obowiązek organizacji takiego szkolenia przez samorząd województwa, niewykorzystanie całości dedykowanej na ten cel dotacji i niezapewnienie możliwości udziału oczekującym na szkolenie zespołom interdyscyplinarnym, może budzić wątpliwości, co do celowości, rzetelności i efektywności takich działań oraz gospodarności środkami publicznymi.

Brak przeprowadzenia diagnozy potrzeb szkoleniowych członków zespołów interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno-pomocowych negatywnie wpłynął na planowanie i realizację szkoleń, skutkując ograniczeniem efektywności całego przedsięwzięcia.

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej Urzędu Marszałkowskiego we Wrocławiu w zakresie realizacji zadań samorządu województwa wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, stwierdzono następujące nieprawidłowości, które wymagają wydania zaleceń pokontrolnych:

- 1) W okresie objętym kontrolą nie było opracowanego *wojewódzkiego programu przeciwdziałania przemocy domowej*, ani „Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2030”⁵ nie został zaktualizowany w oparciu o znowelizowane przepisy ustawy i nie uwzględniał wszystkich nałożonych na samorząd województwa zadań, nie był spójny z Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 i nie realizowano wszystkich zaplanowanych zadań.
- 2) W okresie objętym kontrolą nie było opracowanego *ramowego programu ochrony osób doznających przemocy domowej*, ani „Ramowy Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie” nie został zaktualizowany w oparciu o znowelizowane przepisy ustawy.
- 3) W okresie objętym kontrolą nie opracowano *ramowego programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową*, ani „Ramowy Program Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie” nie został zaktualizowany w oparciu o znowelizowane przepisy ustawy i obowiązujące akty wykonawcze.
- 4) W okresie objętym kontrolą nie było opracowanego *ramowego programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową*.
- 5) W okresie objętym kontrolą nie realizowano szkoleń dla członków grup diagnostyczno-pomocowych.

IV. Pozostałe informacje i zalecenia pokontrolne:

Niniejsze wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz przekazano Marszałkowi Województwa Dolnośląskiego, drugi złożono do akt postępowania kontrolnego.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości, wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Opracować i realizować wojewódzki program przeciwdziałania przemocy domowej w oparciu o obowiązujące przepisy prawa oraz rzetelnie, zgodnie z harmonogramem, realizować zaplanowane w nim działania.

---

⁵ Zwany dalej „Programem”.

Podstawa prawna: art. 6 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673), uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. (M.P. poz. 1232 ze zm.) w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

Termin realizacji: niezwłocznie.

2. Opracować ramowy program ochrony osób doznających przemocy domowej w oparciu o obowiązujące przepisy prawa.

Podstawa prawna: art. 6 ust. 6 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673).

Termin realizacji: niezwłocznie.

3. Opracować ramowy program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową w oparciu o obowiązujące przepisy prawa.

Podstawa prawna: art. 6 ust. 6 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673), rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz.U. z 2023 r. poz. 1163).

Termin realizacji: niezwłocznie.

4. Opracować ramowy program psychologiczno-terapeutyczny w oparciu o obowiązujące przepisy prawa.

Podstawa prawna: art. 6 ust. 6 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673), rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz.U. z 2023 r. poz. 1166).

Termin realizacji: niezwłocznie.

5. Organizować szkolenia dla członków grup diagnostyczno-pomocowych.

Podstawa prawna: art. 6 ust. 6 pkt 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673).

Termin realizacji: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z § 19 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej (Dz.U. poz. 1165) jednostka podlegająca kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia. Wojewoda ustosunkuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.

W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanego zalecenia pokontrolnego, uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższego zalecenia, uwag i wniosków lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

.....
Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej
(kierownik jednostki kontrolującej)

